

Den norske Forfatterforening

Kjære forfattere

Et krevende år internasjonalt, og nasjonalt, går mot slutten. Russland angrep nabolandet Ukraina 24. februar i år, og krigen pågår fortsatt. Jeg starter derfor dette brevet med et utdrag av den ukrainske forfatteren Kateryna Babkina sitt dikt Hugs alltid, gjendiktet av Sivert N. Nesbø og Hilde Kvalvåg, som del av en gjendiktningsturnering til støtte for Ukraina, etter et initiativ fra lokalbibliotekene i Deichman.

«Gløym for einkvar pris ikkje dei som er ute i felten, på havet, i parken, på kino,
dei som fell, som hoppar, som set seg på huk, som lyg, som har første dag i barnehagen,
som brenn i helvete, som har bakt en pai, som har kjøpt ein kjole, som knuste eit vindauge,
som heldt lovnadane sine, som ikkje veit kvar dei skal gå eller kvar dei skal leite.

Kall dei ved namn, så du ikkje gløymer nokon av namna.

Ho som er einsam og han som reparerer taket vårt.

Dei som parkerer feil kvar dag, som alltid søv på høgre side,

dei som hogg is av trappene, dei som forakta redsla og fall i strid.

Over deg brenn eit lys, det er stilt i rommet og utanfor.

Du er gjennomskinleg og vektlaus og tilhøyrer ikkje nokon,
er mindre enn eit insekt og lettare enn dogg.

Byrja å renna, elv; slå ut i blom, frø; søk etter det som er over,
gløym ikkje, lat ikkje vere å nemne dei, fortell om dei og ønsk dei alle det same.»

(utdrag)

Forfatterforeningens kjernevirksomhet er nedfelt i foreningens §1, og handler om å «ivareta de norske skjønnlitterære forfatters interesser.» Det er mye som skjer på litteraturfeltet, og det er travle dager i foreningen. Også 2022 har vært preget av en større gjennomgang Forfatterforeningen påbegynte i 2021 etter å ha fått henvendelser fra forfattere. Forfatterforeningen gikk gjennom

forfatterutbetalinger knytta til bøker solgt på Mammutsalget, og gjennomgangen avdekka at enkelte forlag feilaktig og systematisk benytta et unntak i Normalkontrakten til å redusere forfatters royalty. I september i år fikk Forfatterforeningen, sammen med Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere på plass en avtale med Forleggerforeningen hvordan normalkontraktens punkt om realisasjon skal forstås. Definisjonen vi fikk på plass innskrenker betraktelig forlags mulighet til å sette ned forfatters royalty. Og nå på nyåret ser det ut til at vi er tilbake på sporet til et felles løp på forfattersiden og kan gå i gang med å forhandle normalkontrakten for skjønnlitterære forfattere. Styret i Forfatterforeningen er veldig innstilt på å få til felles forhandlinger og sikre den videre prosessen. Styret gjør alt de kan for å få til én normalkontrakt og jobbe imot det som ville vært et skrekksenario: å få to eller flere. For får vi to, er det ingen normalkontrakt lenger. Normalkontrakten bygger på en grunnleggende solidaritet mellom forfatterne. Forfatterne er enige om at debutanten skal ha den samme avtalen med forlaget som den bestselgende forfatteren, at lyrikeren skal ha samme avtale som krimforfatteren. De bestselgende har en bedre forhandlingsposisjon og et bedre utgangspunkt enn mindre selgende forfattere. Men takket være den solidariteten bestselgende forfatterne viser, løftes forfattergruppa som helhet. De solidariske ordningene har styrka den norske samtidslitteraturen. Solidaritet mellom forfattere er ikke en gitt størrelse, men den er en forutsetning for Forfatterforeningens arbeid og eksistens – og ikke minst det kollektive avtaleverket.

I år var Forfatterforeningen medarrangør til fakkeltog for Nobels fredspris. Det ble et fint arrangement. Forfatterforeningens Ytringsfrihetspris gikk i 2011 til Ales Bjaljatski, som jo var en av årets mottakere av Nobels fredspris. I tillegg sto Forfatterforeningen og Helsingforskomiteen i fjor bak en brevaksjon der norske forfattere ble oppfordret til å sende protestbrev til regimet, med bekymring for ikke bare Ales Bjaljatski men også hele ledelsen i menneskerettighetsorganisasjonen Viasna, som da var fengslet. Bjaljatski, grunnleggeren av Viasna, sitter fremdeles fengslet. At årets fredspris gikk til Bjaljatski er en viktig anerkjennelse av det arbeidet han har gjort, en anerkjennelse av alle belarusere som kjemper for sine rettigheter. Kristin Hauge (DnFs internasjonale utvalg) og jeg møtte i anledning nobelprisen leder for Belarusisk Pen som etter nedstengingen av de belarusiske myndighetene viderefører sitt virke fra Polen.

Belarusiske Dmitri Strotsev som mottok Forfatterforeningens Ytringsfrihetspris for 2020, har bodd i Forfatterforeningens Berlin-leilighet siden juli og skal feire jul der. Fra januar har Strotsev fått videre opphold, leilighet og stipend, av den tyske forfatterforeningen.

I Forfatterforeningens §2 er det nedfelt at foreningen skal arbeide for forfatteres Ytringsfrihet. På nyåret starter arbeidet med høringsinnspill til Ytringsfrihetskommisjonens rapport «En åpen og opplyst samtale».

Forfatterforeningens høringsinnspill til ny boklov ble levert 18. november. Takk til alle forfattere som også sendte inn høringssvar.

Det har vært en rekke ulike saker foreningen har jobbet med dette året.

En god nyhet er at fjorårets økning i antall stipender blir videreført, men behovet for flere stipend er stort. Det skal Forfatterforeningen fortsette å melde inn til politisk ledelse, politikere og andre aktører som kan påvirke. Nevnes kan også at arbeidsstipendets størrelse øker fra 290 570 kroner til 299 289 kroner per år.

En annen god nyhet er at Kulturrådet i november vedtok å prioritere å øke forfatterbetalingen under innkjøpsordningen med fem prosent, fra 89 000 til 93 500 for forfatter av en prosabok, og fra 80 000 til 84 000 til forfattere av lyrikkutgivelser. Da innkjøpsordningen ble oppretta i 1965 var nettopp et av måla å sikre forfatterhonorar. For veldig mange forfattere utgjør forfatterhonoraret fra Kulturrådets innkjøpsordning hovedinntekten for bokutgivelsen. Innkjøpsordningen er laget for å oppnå og opprettholde en bredde i norsk litteratur. For at det skal finnes et skjønnlitterært mangfold, må et mangfold av forfattere gis et økonomisk rom.

Avslutningsvis vil jeg oppfordre dere til å engasjere dere i foreningens utvalg og styrearbeid. Og sett allerede nå av datoen for årsmøtet 18.-19. mars. Her finner dere møtedatoer: [Viktige datoer](#)

Sekretariatet tar juleferie fra 22.12 og er tilbake på kontoret mandag 2. januar.

Jeg ønsker dere en riktig god jul, og økonomisk rom for å skrive i 2023. Og det skal Forfatterforeningen fortsette å jobbe for!

Gode ønsker for det nye året

Alt godt fra Heidi Marie

